

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Jablunkov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Jablunkov leží v Moravskoslezském kraji a tvoří 1 z 22ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- z hlediska počtu obyvatel (22.711, z nichž 5.717 žije v jádrovém městě) je 6. nejmenší;
- počtem 12 obcí a rozlohou 176 km² se řadí mezi podprůměrně velké obvody kraje.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Jablunkov	12	22 711	5 717	176
Bílovec	12	25 873	7 551	162
Frenštát p. Radhoštěm	6	19 120	10 958	99
Frydek-Místek	37	110 532	57 523	480
Kopřivnice	10	41 256	22 649	121
Třinec	12	55 264	36 401	235
Průměr za kraj	14	55 755	37 577	247

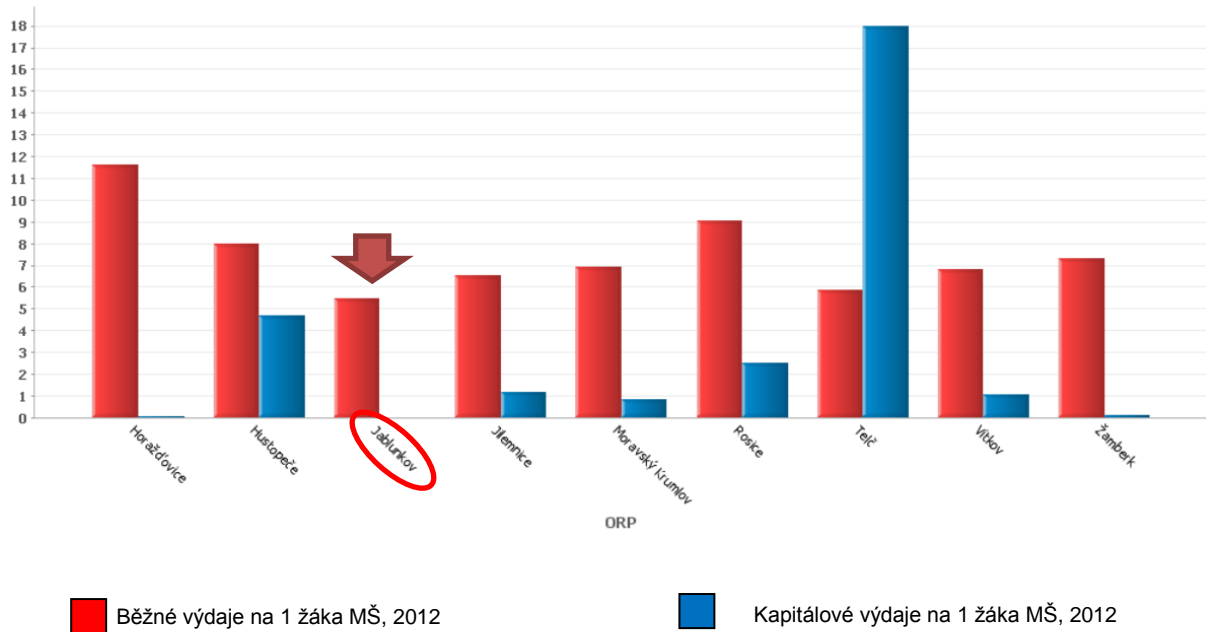
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Moravskoslezského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 22.300 až 23.200 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Jilemnice, Uničov, Lanškroun, Stod, Chotěboř);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 12 až 13 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Bílovec, Třinec, Neratovice, Nové Město n. Metují, Ostrava, Pohořelice, Rumburk, Vítkov);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 5.500 až 6.100 (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Horažďovice, Hustopeče, Rosice, Jilemnice, Moravský Krumlov, Telč, Vítkov, Žamberk).

2. Předškolní a školní vzdělávání

Při pohledu na problematiku předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Jablunkov zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. Oba parametry jsou v dané skupině SO ORP (vybraných dle kritéria velikosti jádrové obce) nejnižší. Běžné výdaje dosáhly hodnoty 5,5 tis. Kč na žáka a kapitálové jsou nulové. Viz obrázek č. 1. Pro doplnění informací je možné dodat, že v případě srovnání s dalšími obvody dle jiných kritérií (počtu obcí nebo počtu obyvatel) dosahuje SO ORP Jablunkov obdobných výsledků.

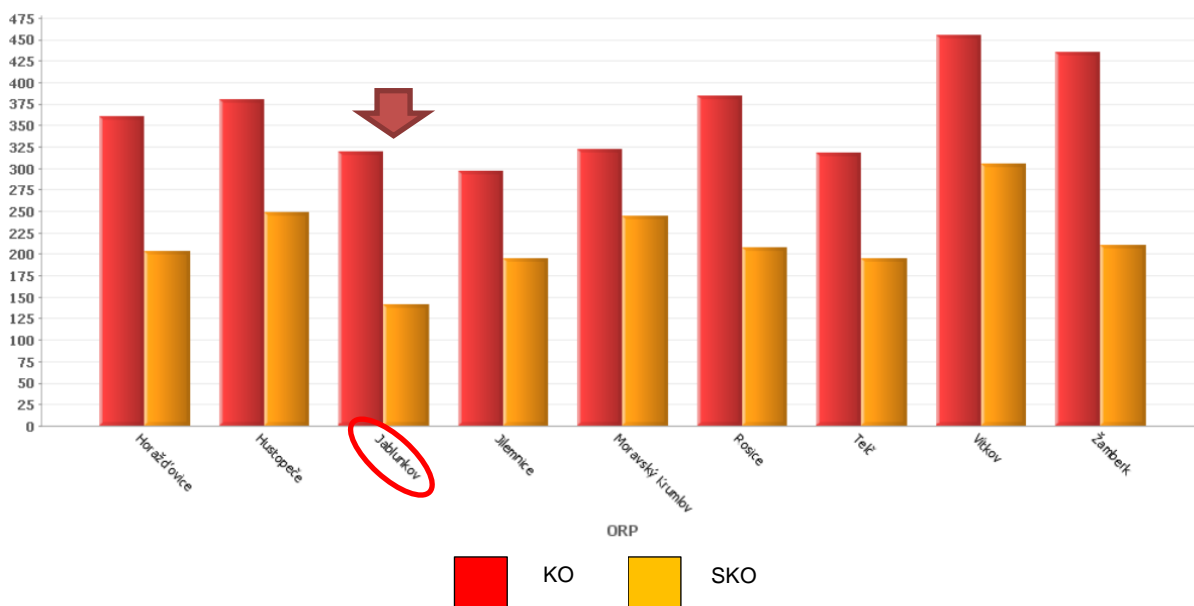
Obrázek 1: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 5.500 – 6.100 obyv.) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

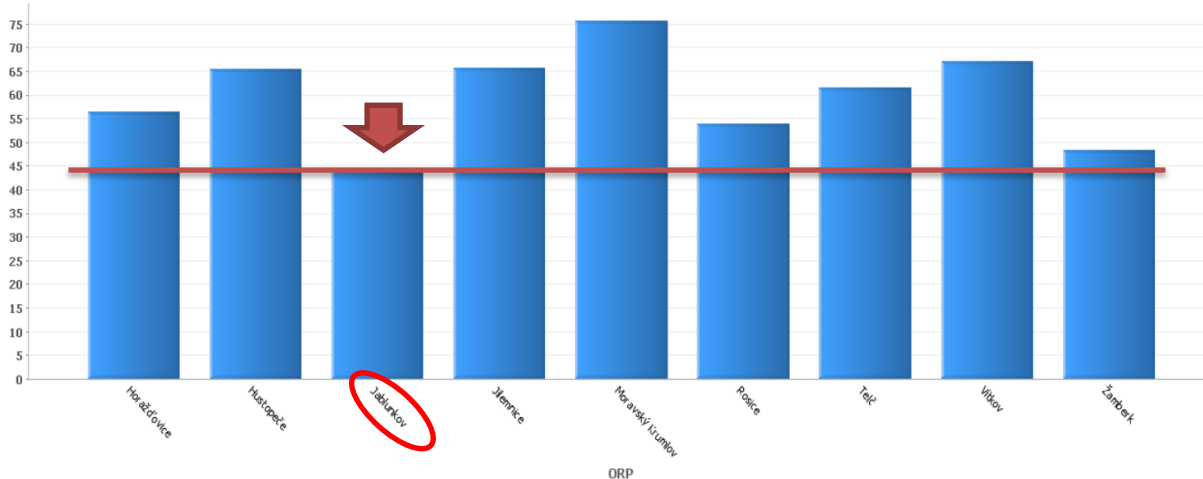
3. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce komunálního a směsného komunálního odpadu** (dále KO a SKO). Jako pozitivní lze poukázat na skutečnost, že SO ORP Jablunkov vykazuje 3. nejnižší produkci KO ve srovnávané skupině obvodů (vybraných dle kritéria velikosti jádrové obce) s celkovou výší 319 t/1.000 obyv. a zcela nejnižší produkci SKO – 140 t/1.000 obyv. Pozitivní je rovněž nejnižší **podíl SKO na KO**, který činí ca 44,3%.

Obrázek 2: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 5.500 – 6.100 obyv.; v tunách/1.000 obyv.)

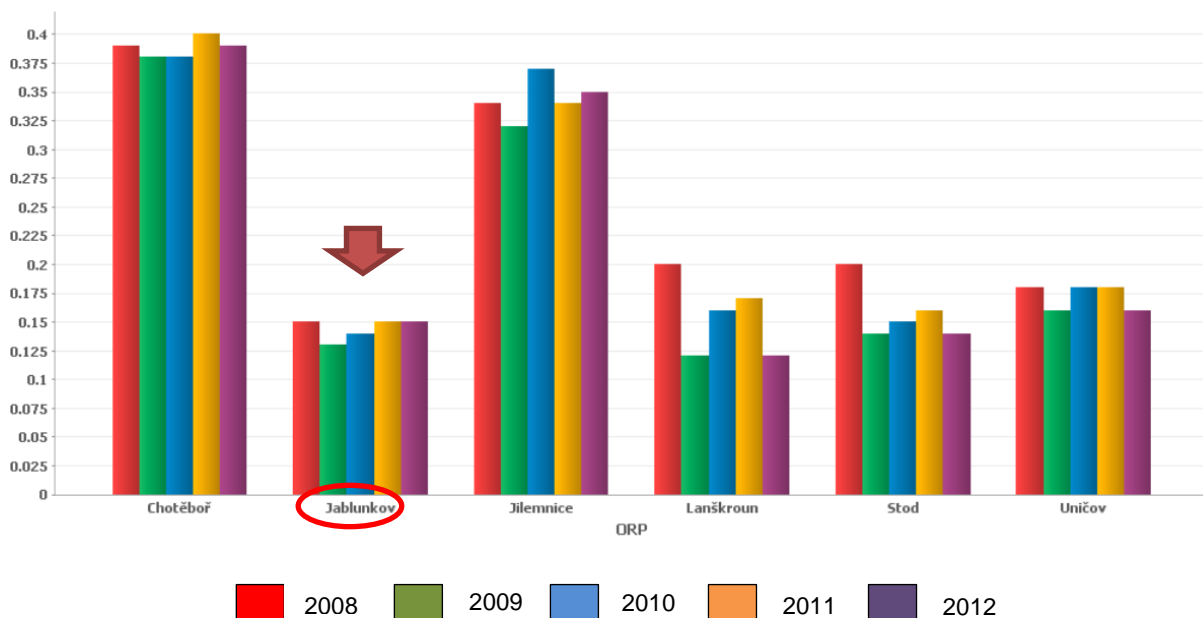
Obrázek 3: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 5.500 – 6.100 obyv.; v %)

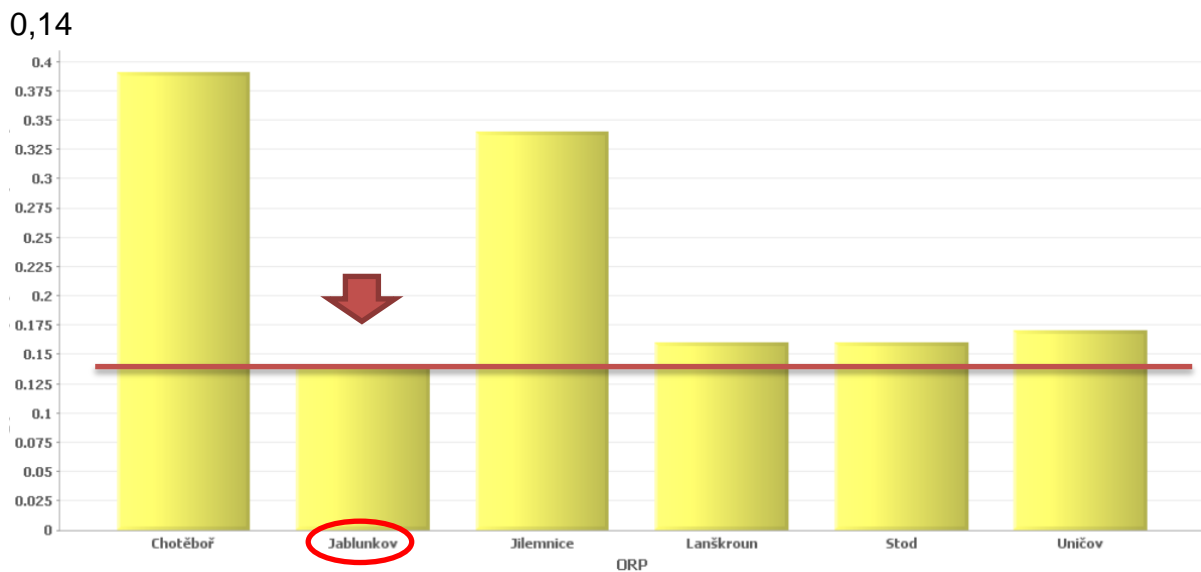
4. Sociální služby

U sociálních služeb je na místě vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Jablunkov dosahuje ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP (dle kritéria počtu obyvatel) jedněch z nejnižších hodnot (v letech 2008, 2010 a 2011 byly zcela nejnižší). Z grafu je také vidět, že oproti ostatním obvodům jsou na této úrovni – která činí v průměru za sledované období 0,14 tis. Kč/obyv. – v podstatě stabilní a měnily se jen minimálně. S touto malou výší nákladů, které odráží každodenní výdaje na sociální oblast, souvisí i skutečnost, že SO ORP Jablunkov nediponuje na svém území žádným **zařízením sociální péče**, respektive vykazuje u všech evidovaných typů nulovou kapacitu. Viz obr. č. 4 – 6.

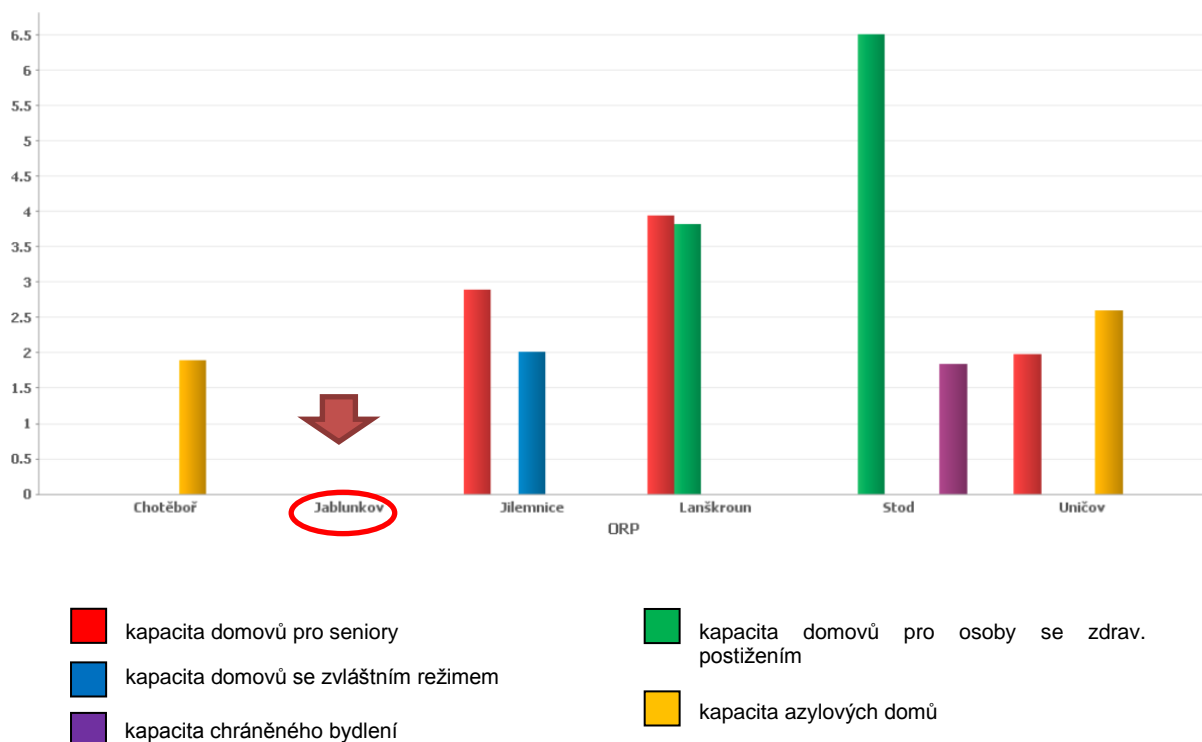
Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.300 – 23.200) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 5: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.300 – 23.200) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.300 – 23.200) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Jablunkov	
základní charakteristika	<p>v Moravskoslezském kraji je správní obvod ORP Jablunkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obyvatel 6. nejmenší; • počtem obcí a rozlohou podprůměrně velký
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné a kapitálové výdaje na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízká měrná produkce SKO • nízký podíl SKO na KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • nulová kapacita zařízení sociálních služeb

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad